

2 WYMIAR SPOŁECZNY

2.1. DEMOGRAFIA

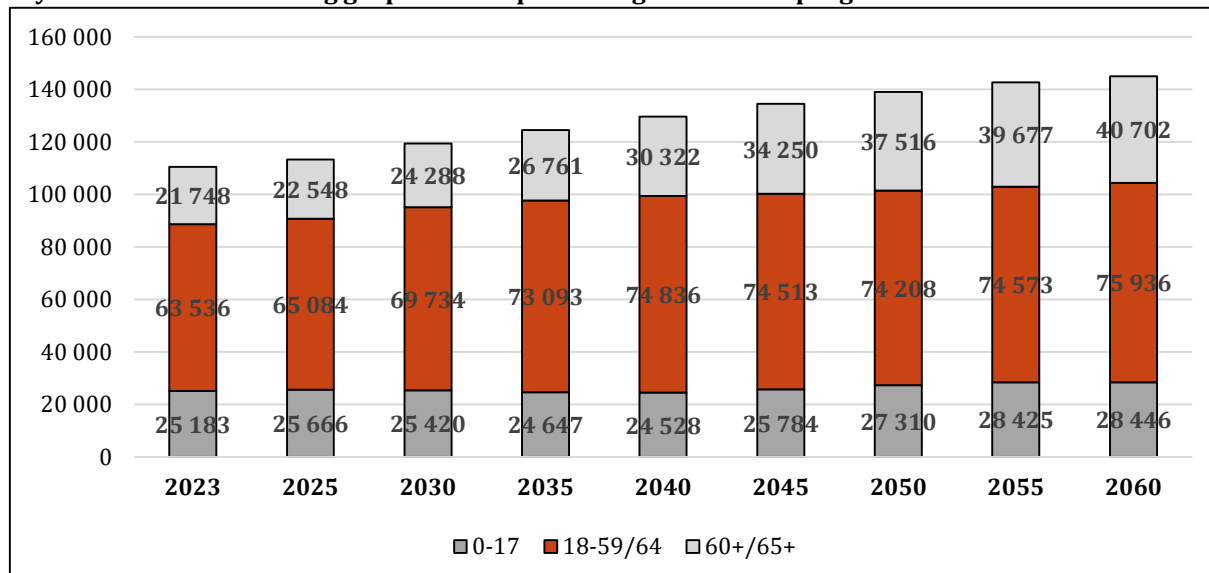
- istniejący i przewidywany wzrost liczby mieszkańców

W 2023 r. gminę zamieszkiwało 55.453¹ mieszkańców, w tym 28.830 kobiety i 26.623 mężczyzn. W okresie 2012-2023 liczba mieszkańców gminy wzrosła o 27,91%, tj. o 11.424 osób. Wzrost liczby mieszkańców był szybszy niż w większości gmin z grupy porównawczej; wyższą dynamikę wzrostu (w latach 2012-2022 - 58,63%) odnotowało jedynie Żukowo. Tempo wzrostu liczby ludności zamieszkałej w mieście, jak i na terenach wiejskich jest porównywalne.

Według prognoz GUS² gminę Grodzisk Mazowiecki w 2060 r. będzie zamieszkiwać 68 107 osób, w tym 15,84% osób w wieku 0-14 lat (10 789), 56,48% osób w wieku 15-64 lata (38 471) i 27,68% osób w wieku 65+ (18 847 osób). Liczba mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki (w stosunku do 2022 r.) wzrośnie więc o 13 587 osób, tj. o 24,92%. Według prognoz GUS liczba osób w gminie w wieku 0-14 lat spadnie od 2022 r. do 2060 r. o 26 osób (tj. o 0,15%), w wieku 15-64 lata wzrośnie o 3 447 osób (tj. o 9,84 %), a w wieku powyżej 65 lat - o 10 166 osób (tj. o 117,10%).

Jednocześnie GUS przewiduje³, że do 2060 r. wzrośnie liczba ludności w powiecie grodziskim o 31,33% (tj. o 34 317 mieszkańców). Prognozowany przez GUS wzrost liczby mieszkańców dotyczy każdej grupy wiekowej, w grupie osób 0-17 lat liczba mieszkańców wzrośnie o 12,95%, w grupie wiekowej 18-59/64 - o 19,51%, a w grupie wiekowej 60+/65+ o 87,15% (**Wykres 1**).

Wykres 1: Ludność według grup wieku w powiecie grodziskim - prognoza

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

¹ Liczba mieszkańców gminy jest wyższa niż podawana w „Prognozie ludności gmin na lata 2023-2060” wg której gminę Grodzisk Mazowiecki zamieszkiwać miało 55 277 mieszkańców.

² „Prognoza ludności gmin na lata 2023-2060”, GUS, 2023 r.

³ „Prognoza ludności na lata 2023-2060”, GUS, 2023 r.

Po wzięciu pod uwagę obecnej liczby mieszkańców gminy (w 2023 r. gminę Grodzisk Mazowiecki zamieszkiwało 55.453 osób), udziału liczby mieszkańców gminy w populacji powiatu grodziskiego (w 2023 r. - 51,57%) oraz spodziewaną liczbę osób, które zamieszkają na terenie powiatu grodziskiego do 2060 r. (34 317 osób) prognozuje się, że gminę Grodzisk Mazowiecki w 2060 r. zamieszkiwać może ok. 73,3 tys. mieszkańców, czyli o ok. 5 tys. osób więcej niż przewiduje w swoich prognozach GUS. Zakłada się przy tym, że zmiany struktury mieszkańców Grodziska Mazowieckiego będą postępowały zgodnie z prognozowanymi zmianami w powiecie grodziskim: wzrośnie liczba osób w każdej grupie wiekowej; najszybciej liczba osób w wieku 60+/65+ lat (**Tabela 1**).

Tabela 1: Prognozowana liczba osób w gminie Grodzisk Mazowiecki w 2060 r.

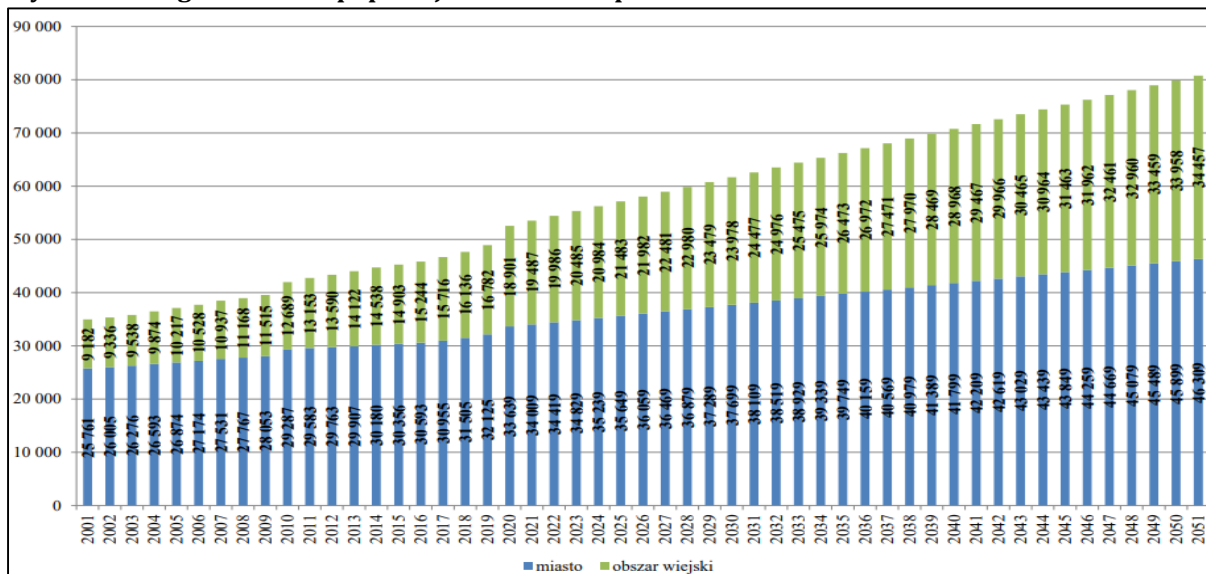
Liczba osób	Liczba osób w gminie w 2023	Wzrost liczby osób w latach 2023-2060 w powiecie	Udział mieszkańców gminy w liczbie mieszkańców powiatu (w %)	Prognozowany wzrost liczby osób w latach 2023-2060 w gminie	Prognozowana liczba osób w gminie w 2060 (osoby)
ogółem	55.453	34.617	51,57%	17.852	73.305
w wieku 0-17 lat	12.866	3.263		1.683	14.549
w wieku 18-59/64 lata	32.179	12.400		6.395	38.574
w wieku 60+/65+	10.408	18.954		9.774	20.182

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Jeszcze większą dynamikę zmian demograficznych przewiduje prognoza do roku 2051 przygotowana dla gminy Grodzisk Mazowiecki⁴, a sporządzana na potrzeby zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w 2023 roku. Wynika z niej, że w perspektywie do 2051 r. populacja gminy Grodzisk Mazowiecki osiągnie liczbę 80 766 mieszkańców, z czego ok. 34 457 osób będzie zamieszkiwało obszar wiejski, a ok. 46 309 osób - obszar miejski. Oznacza to, że względem danych odnotowanych w roku 2021, liczba ludności gminy wzrośnie o 27 270 osób, w tym, szacuje się, że populacja miasta zwiększy się o 12 300 osób, natomiast populacja wsi o 14 970 osób (**Wykres 2**).

⁴ Prognozy sporządzane na potrzeby zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grodzisk Mazowiecki z 2023 r.

Wykres 2: Prognoza zmian populacji do 2051 r. w podziale na wieś i miasto

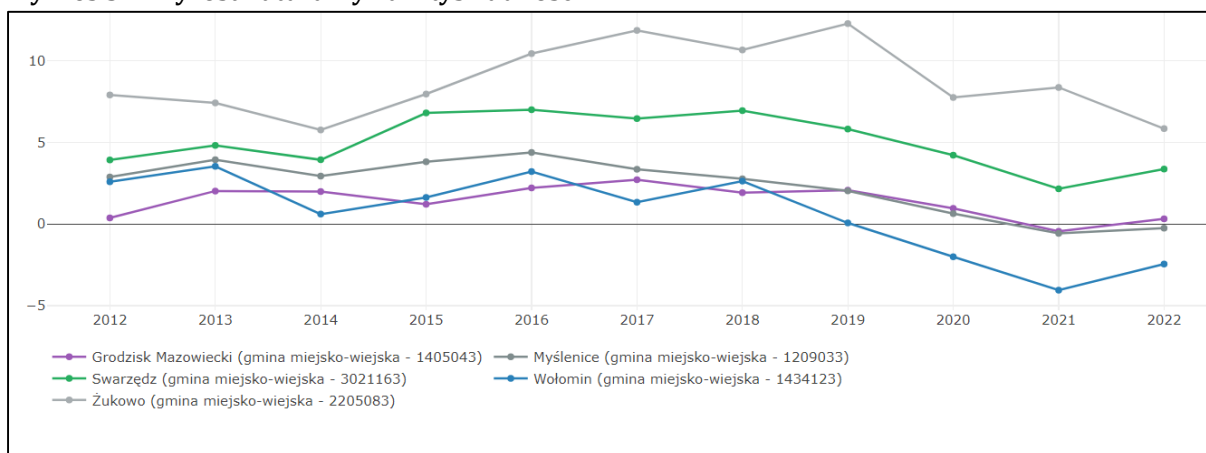
Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grodzisk Mazowiecki

- przyrost naturalny - dodatni, ale o malejącej dynamice wzrostu

Przyrost naturalny w gminie w latach 2012-2020 i w 2022 r. osiągał wartości dodatnie (odnotowano więcej urodzeń żywych niż zgonów), w 2021 r. - wartość ujemną (-24 osoby). Wartość wskaźnika z badanym okresie wahała się. Jednak w kolejnych latach, biorąc pod uwagę spadające: współczynniki dzietności ogólnej (1,42 w 2023 r.) oraz reprodukcji brutto (0,65 w 2023 r.) gmina wejdzie w okres jego permanentnego spadku.

Sytuacja gminy Grodzisk Mazowiecki (wskaźnik przyrostu naturalnego na 1 tys. mieszkańców w 2022 r.: 0,31) na tle grupy porównawczej jest umiarkowanie dobra (**Wykres 3**). Wyższy wskaźnik przyrostu naturalnego na 1 tys. ludności w 2022 r. osiągnęło Żukowo (5,84) i Swarzędz (3,36), niższy: Wołomin (-2,46) i Myślenice (-0,26). W każdym mieście z grupy porównawczej sytuacja się pogarsza, najszybciej w Wołominie (dynamika zmian w okresie 2012-2022: -194,98%), najwolniej w Swarzędzu (-14,29%) i w Grodzisku Mazowieckim (-16,22%).

Wykres 3: Przyrost naturalny na 1 tys. ludności

Źródło: <https://analizy.monitorrozwoju.pl>

Zgodnie z prognozami GUS⁵ w gminie Grodzisk Mazowiecki i w powiecie grodziskim w okresie 2023-2060 ruch naturalny wpływający na prognozowaną liczbę mieszkańców i ich strukturę wiekową będzie ujemny w całym prognozowanym okresie (za wyjątkiem ruchu naturalnego prognozowanego dla gminy w latach 2023-2025) - odpowiednio **Wykres 6** i **Wykres 7**.

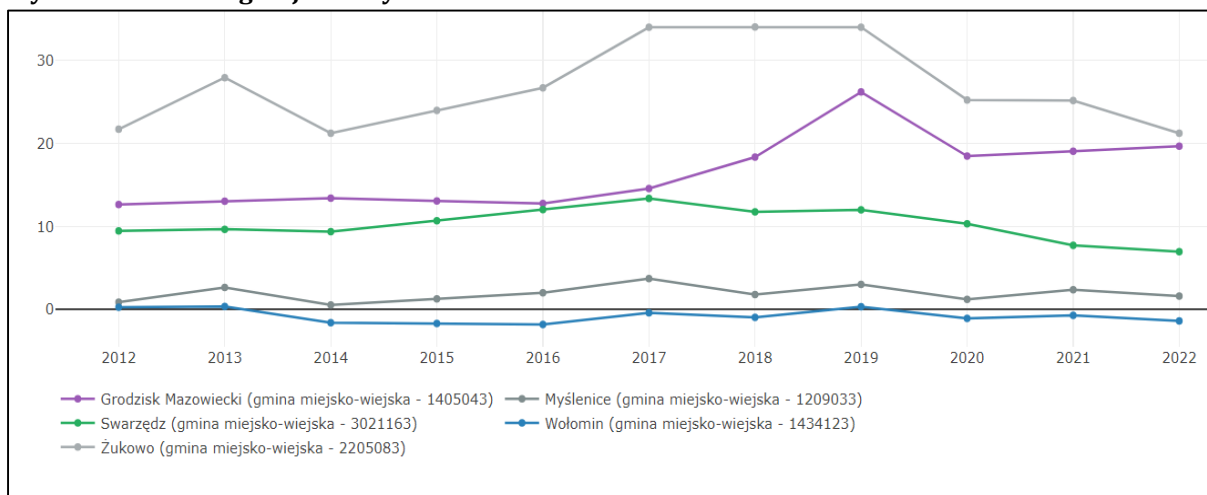
• dodatnie i rosnące saldo migracji

Saldo migracji (różnica między zameldowaniami na terenie gminy a wymeldowaniami) w okresie 2012-2022 było dodatnie, choć jego wartość w czasie wahała się.

W 2022 r. 71,29% osób meldujących się na terenie gminy (1.237 z 1.735 osób) przeprowadziło się do Grodziska Mazowieckiego z innych miast; a większość z opuszczających gminę (52,83%, tj. 354 z 670 osób) osiedliło się na wsi (poza gminą).

Saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w 2022 r. było wysokie (19,68); lepszą sytuację odnotowano jedynie w Żukowie (21,24). Z gmin z grupy porównawczej tylko z Wołomina więcej osób wymeldowało się niż w nim zameldowało (**Wykres 4**). Najszybciej sytuacja zmieniała się na korzyść w Myślenicach (dynamika zmian w okresie 2012-2022 wynosiła 84,44%), na niekorzyść zaś – w Wołominie (-660%). W Grodzisku Mazowieckim dynamika zmian wyniosła 55,70%.

Wykres 4: Saldo migracji na 1 tys. ludności

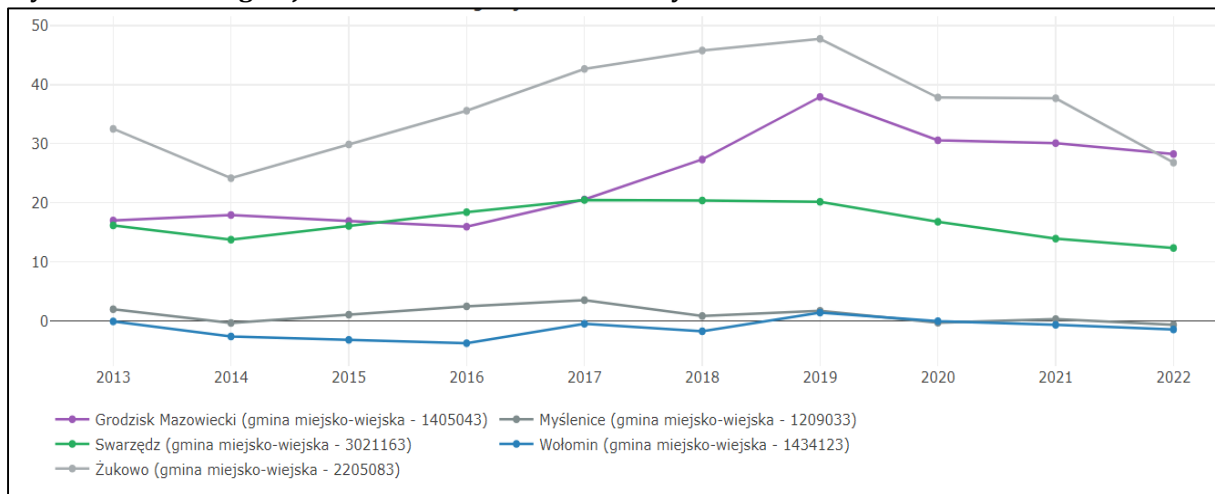

Źródło: <https://analizy.monitorrozwaju.pl>

Saldo migracji osób w wieku 15-39 lat na 1 tys. mieszkańców prezentuje się w Grodzisku Mazowieckim najkorzystniej na tle grupy porównawczej (**Wykres 5**) – saldo migracji na 1 tys. osób w 2022 r. wynosiło 28,25 (w grupie porównawczej: od -1,42 w Wołominie do 26,82 w Żukowie). W okresie 2012-2022 sytuacja zmieniała się na korzyść jedynie w Grodzisku Mazowieckim (dynamika zmian w okresie 2012-2022 wynosiła 65,79%), w pozostałych gminach grupy porównawczej pogarszała się; najszybciej w Wołominie (dynamika zmian wynosiła: -2740%).

⁵ „Prognoza ludności na lata 2023-2060”, GUS, 2023 r.

Wykres 5: Saldo migracji osób w wieku 15-39 lat na 1 tys. osób

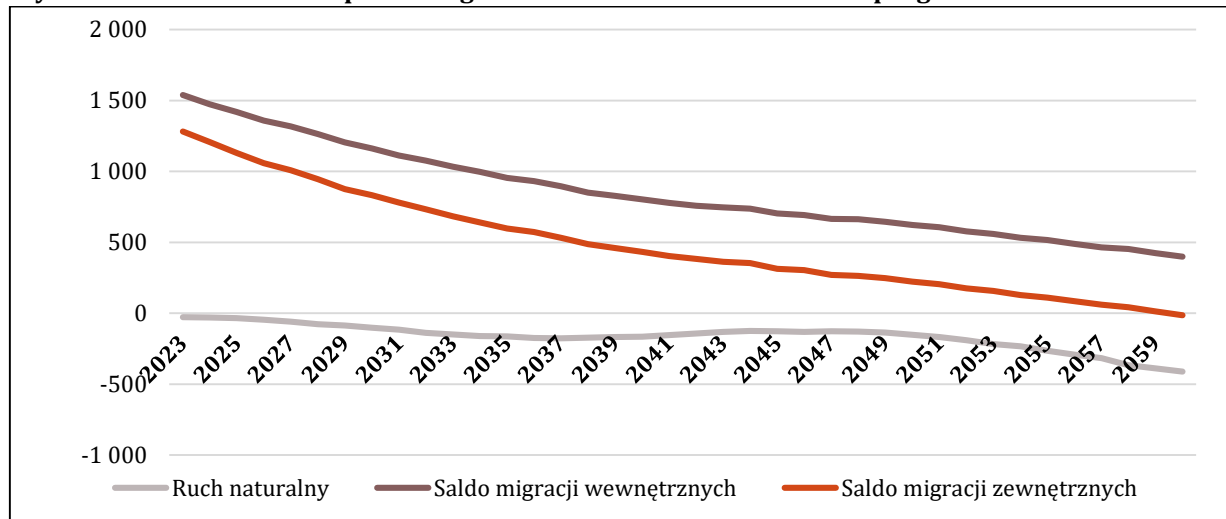

Źródło: <https://analizy.monitorrozwoju.pl>

Migracje dotyczyły głównie ruchu wewnętrznego - w latach 2016-2022 jedynie 1,56% wszystkich meldujących się na terenie gminy stanowiły osoby z zagranicy (166 na 10.607 osób).

Zgodnie z prognozami GUS⁶ w powiecie grodziskim (**Wykres 6**) i w gminie Grodzisk Mazowiecki (**Wykres 7**) w okresie 2022-2060 będzie zmniejszał się ruch migracyjny, zarówno zewnętrzny, jak i wewnętrzny (saldo migracji będzie dodatnie, za wyjątkiem salda migracji zewnętrznych w powiecie grodziskim, które w ostatnim, prognozowanym roku będzie ujemne), co będzie miało wpływ na prognozowaną liczbę mieszkańców i ich strukturę wiekową.

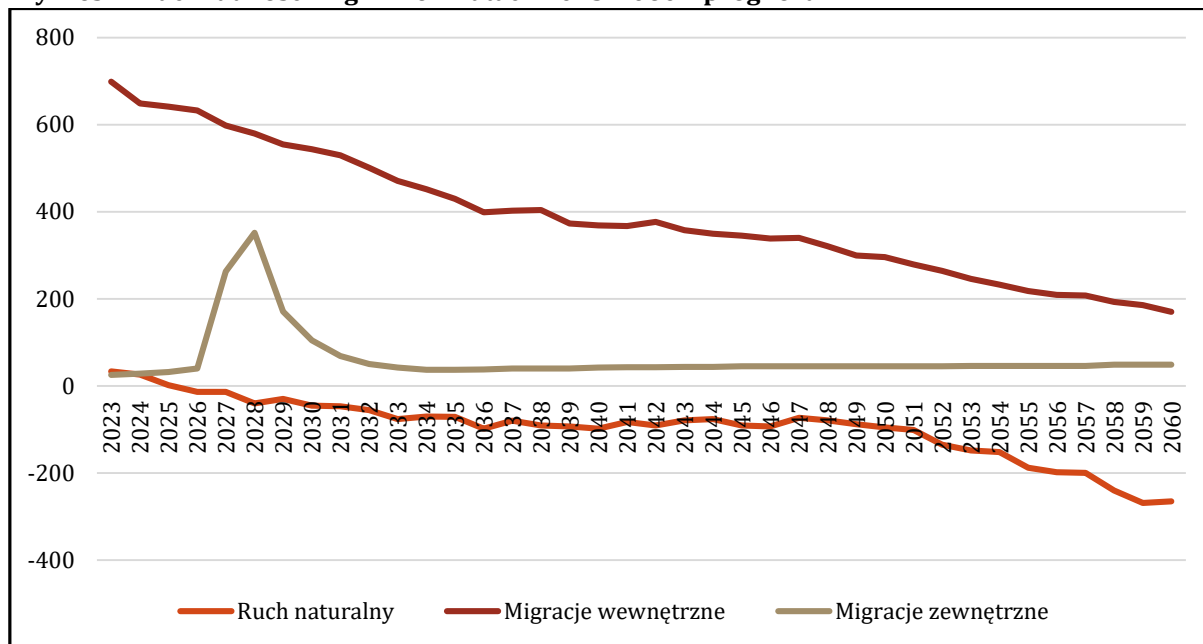
Wykres 6: Ruch ludności w powiecie grodziskim w latach 2023-2060 – prognoza

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

⁶ „Prognoza ludności na lata 2023-2060”, GUS, 2023 r.

Wykres 7: Ruch ludności w gminie w latach 2023-2060 – prognoza

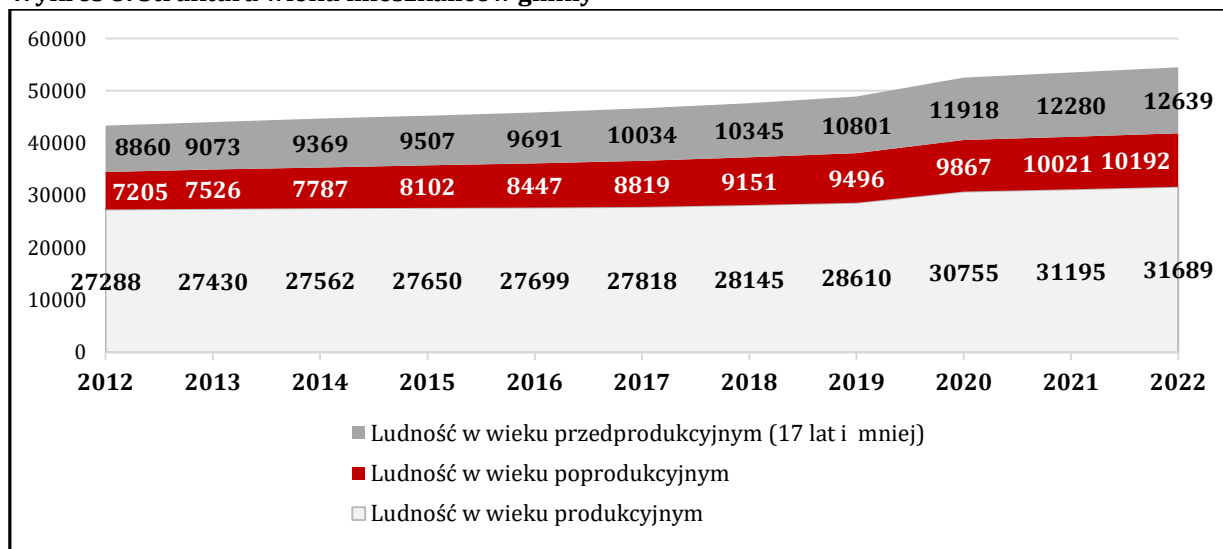

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

- zmieniająca się struktura wiekowa mieszkańców

W Grodzisku Mazowieckim od 2012 r. rośnie liczba osób w każdej grupie wiekowej (**Wykres 7**), równie szybko - w okresie 2012-2022 - w grupie osób w wieku poprodukcyjnym (60+/65+ - dynamika zmian: 41,46%) i przedprodukcyjnym (0-17 lat - dynamika zmian: 42,65%). Dynamika zmian liczebności w grupie osób w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata) jest niższa i wynosi 16,13%.

Wykres 8: Struktura wieku mieszkańców gminy

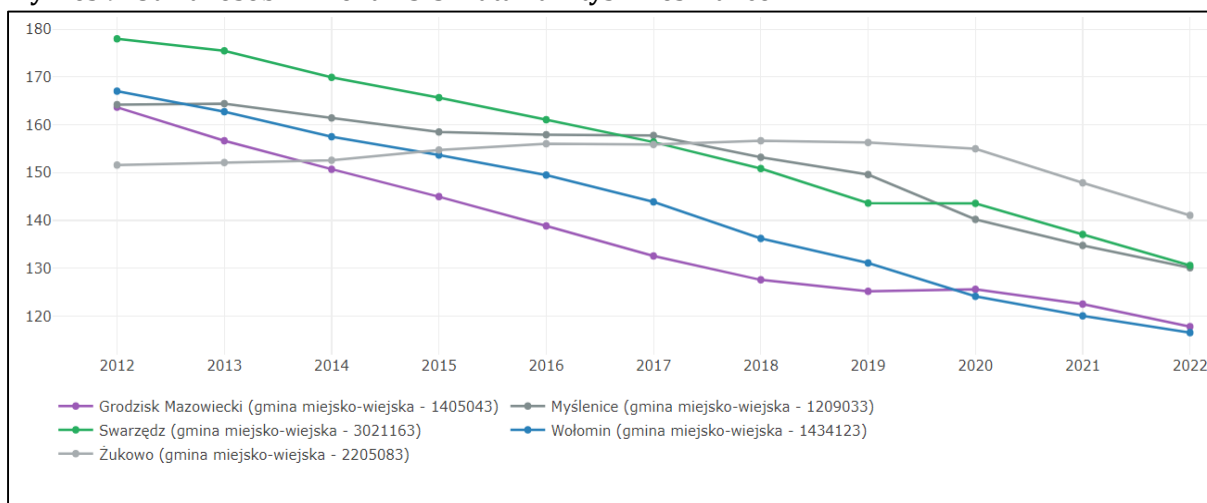
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS-BDL

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym rośnie szybciej w Swarzędzu (57,72%) i Żukowie (91,72%); wolniej w Myślenicach (35,76%) i Wołominie (34,48%) – sytuacja Grodziska Mazowieckiego jest więc umiarkowanie korzystna. Liczba osób w wieku produkcyjnym rośnie szybciej w Żukowie (50,21%); wolniej w Swarzędzu (12,45%), a w Myślenicach (-1,35%) i w Wołominie spada (-9,79%) – sytuacja Grodziska Mazowieckiego jest korzystna.

Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym rośnie szybciej w Swarzędzu (31,89%) i Żukowie (65,65%); wolniej w Myślenicach (6,94%) a w Wołominie spada (-0,45%) – sytuacja Grodziska Mazowieckiego jest umiarkowanie korzystna.

W Grodzisku Mazowieckim spada – podobnie jak w gminach z grupy porównawczej – udział osób w wieku 25-34 lata na 1 tys. mieszkańców (**Wykres 8**). Sytuacja w tym zakresie najszybciej pogarsza się w Wołominie (-30,25%), najwolniej – w Żukowie (-6,93%); w Grodzisku Mazowieckim dynamika zmian wynosi -28,05%. Udział osób w wieku 25-23 lata na 1 tys. mieszkańców w 2022 r. w Grodzisku Mazowieckim wynosił 117,75 był jednym z niższych w grupie porównawczej.

Wykres 9: Udział osób w wieku 25-34 lata na 1 tys. mieszkańców

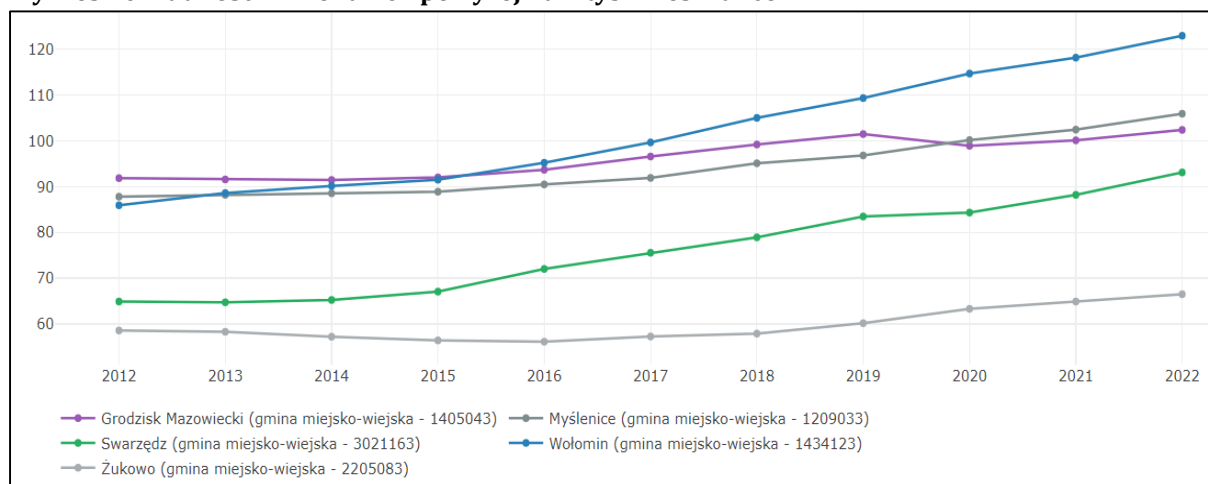
Źródło: <https://analizy.monitorrozwoju.pl>

• starzenie się społeczności lokalnej

Od 2012 r. rośnie współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi (z 19,1 w 2012 r. do 25,1 w 2022 r.). Wzrasta również liczba osób starszych i udział osób w wieku 65+ w populacji gminy – w 2012 r. wynosił on 13,2; w 2022 – 16,1. Na terenie powiatu (i w gminie) prognozowany jest dalszy wzrost liczby osób w tym wieku.

Liczba osób w wieku 70+ na 1 tys. mieszkańców w 2022 r. w Grodzisku Mazowieckim w porównaniu do gmin z grupy porównawczej kształtuje się na średnim poziomie (wynosi 102,38); w Żukowie wskaźnik ten wynosi 66,48 a w Wołominie 122,99 (**Wykres 9**). Liczba tych osób najwolniej zmienia się (rośnie), czyli społeczność najwolniej starzeje się w Grodzisku Mazowieckim (dynamika zmian wynosi 11,46% w okresie 2012-2022), najszybciej – w Swarzędzu (43,45%). W okresie projekcyjnym (do 2060 r.) współczynnik dynamiki demograficznej, który w 2023 roku wynosił – 0,87, będzie się pogarszał.

Wykres 10: Ludność w wieku 70 i powyżej na 1 tys. mieszkańców

Źródło: <https://analizy.monitorrozwoju.pl>